

Zeci de maramureseni au luptat cu arma-n mana aproape un deceniu contra terorii comuniste. In Muntii Tibles, Oas, Rodnei, Maramuresului si Gutai au actionat mai multe grupari de rezistenta anticomunista.

Pentru curajul de a lupta pentru libertate si onoare, cei mai multi au fost ucisi, altii au fost condamnati la ani grei de inchisoare si umilinte. Niciunul insa n-a fost invins si nu s-a supus sub jugul minciunii.

Erau tineri, multi elevi, preoti, padurari, profesori, studenti sau tarani simpli. Dar mai presus de toate, oameni care iubeau libertatea si dreptatea. Toti s-au coalizat impotriva comunismului si au ales sa lupte cu arma-n mana contra unui regim al terorii si minciunii. Erau primii ani de dupa cel de-al Doilea Razboi Mondial, iar zvonurile ca Maramuresul Istoric urma sa fie „smuls” Romaniei se raspandeau cu repeziciune. Amenintati de o noua stapanire, maramuresenii au decis sa se intalneasca la Sighet, condusi de primarul Borsei de atunci, Gavrilă Mihali-Strifunda. Borsenilor li s-au alaturat tarani de pe Valea Izei si a Viseului. Toti voiau anularea cererii de anexare a Maramuresului la U.R.S.S. Miscarea condusa de Mihali a fost insa anihilata in scurt timp. Strifunda s-a retras in munti, dar a fost arestat in 1949 si a murit in inchisoare. Lupta insa abia incepuse.

Dupa fraudarea grosolana a alege-rilor din 1946, tensiunea si nemulțumirea maramuresenilor, obis-nuiti a fi oameni liberi si drepti, care stau in genunchi doar in biserica, a crescut. In 1947, s-a format primul grup de rezistenta anticomunista, organizat de fratii Ioan si Vasile Popsa, care s-a retras in padurile din jurul leudului. Ioan Popsa fugise pentru a scapa de o iminenta arestare, iar in 1948 i se alatura si alti tineri care riscau sa fie aruncati dupa gratii pentru ca si-au exprimat opiniile politice. Un an mai tarziu, fratii Popsa iau legatura cu preotul greco-catolic Ioan Dunca Joltea din leud, membru al PNT, urmarit si el de securitate. Dunca a devenit liderul spiritual al „Grupului Popsa” si a adus in grupare alti doi preoti si trei calugarite. Scopul grupului era schimbarea regimului comunist. Retrasi in munti, asteptau venirea americanilor si declansarea unui nou razboi intre URSS si statele democratice din Occident. In 1949, a fost arestat un prim lot de membri ai grupului, in timp ce se aflau in casa unui ieudean. Vasile Popsa este ucis in schimbul de focuri, dar Ioan Popsa, Vasile Hotea si Ioan Rusu scapa. Popsa incearca refacerea grupului, dar este si el arestat in scurt timp. Ceilalti doi s-au alaturat insa unui alt grup de fugari in munti. „Grupul Tiblesul” a fost cea mai numeroasa trupa de

rezistenta armata din Maramures, aflata sub conducerea padurarului Nicolae Pop din comuna Lapusu Romanesc. Om bun si drept, in anul 1944, salvase cateva familii de evrei pe care horthystii le-ar fi trimis la Auschwitz. Securitatea il urmarea pentru ca ii ajuta pe fugarii ascunsi prin paduri, muritori de foame. Fusesse si membru al P.N.T-Maniu. In mai 1949, profesorul de religie Vasile Pasca din Targu Lapus, fusese prins iesind din casa lui Nicolae Pop, noaptea. Securistii au intrat ca sa-l aresteze, dar el si-a luat arma de vanatoare si a iesit prin usa din spate, in padure. Cu ajuto-rul unui alt partizan, l-a scapat si pe Vasile Pasca si s-au unit cu trei partizani maramureseni. Copiii lui Nicolae Pop, Aristina, eleva, si Achim, amenintati cu arestarea, s-au alaturat grupului. In august 1950, li se alatura inca 7 tineri din leud, grupul atingand efectivul de 17 luptatori. Erau ajutati de zeci de localnici. Toti erau insa urmariti informativ, iar teroarea asupra taranilor pentru a-i sili sa intre in colectiv, crestea. Familiile partizanilor erau arestate, batute, umilite. Sotia lui Nicolae Pop a zcut la pat 17 saptamani dupa ce a venit de la Militie. La 15 august 1952, zeci de familii din zona Lapusului au fost deportate in Baragan, pana in anul 1957, taindu-se astfel caile de aprovizionare ale "oamenilor de padure", iar casele lor incendiate. In iarna anului 1952, Securitatea a descoperit bordeiul partizanilor dar, alarmati la timp, au scapat. Ramanand fara adapost si alimente, grupul s-a dispersat, pentru a supravietui mai usor. Zona a fost invadata de trupele de Securitate, care scotoceau sistematic. Partizanii erau cautati si cu avionul. Nicolae Pop a paralizat de partea dreapta si nu mai putea vorbi. Avea 54 de ani. S-a spovedit si impartasit la calugarul din satul Ungureni si a cerut, prin semne, sa fie predat Militiei, unde a disparut. Ramas fara conducator, grupul Tiblesul a fost lichidat cu usurinta. Cei capturati au fost judecati la Oradea de vestitul general maior de justitie Alexandru Petrescu. Cativa au fost impuscati in lupta, intre care preotul Atanasie Oniga.

Un alt grup puternic de rezistenta antico-munista s-a conturat in jurul localitatilor Dragomiresti si Salistea de Sus, condus de Ion Ilban. Grupul „Dragomiresti» era in stransa legatura cu gruparea Popsa. In vara si toamna anului 1949, au avut cateva ciocniri cu urmaritorii, apoi si-au construit un adapost, dar acesta a fost descoperit de un paznic de vanatoare, care le-a promis partizanilor ca nu-i va trada, dar i-a pus pe securisti pe urmele lor. Intr-o zi, au fost inconjurati de securisti, dar au reusit sa fuga. O luna au stat ascunsi in padurea de pe Magura. Dar intr-o zi, a dat peste un alt partizan care a promis ca nu-i va denunta. Acesta s-a predat insa securistilor si i-a «turnat». A urmat a doua ciocnire cu fortele de ordine, dar partizanii au scapat si de aceasta data.

Ca razbunare, securistii au intrat in comuna si au inceput sa bata oamenii la intamplare. Au fost arestati vreo 150, familii si rude. Partizanii s-au hotarat sa se predea, spre a-i scapa de chinuri. Au fost dusi la Sighet, unde Ilie Zubascu a fost ucis in timpul anchetei, apoi au fost condamnati de Tribunalul Militar Cluj 38 de inculpati. A scapat numai Gheorghe Pasca. Gheorghe Pasca a murit in paduri, impuscat in ziua de 6 februarie 1956. A trait cu Ioana Vlad, a doua sotie, in padure. Acolo i s-a nascut fetita, iar in luna mai 1953 sotia era din nou gravida, in luna a 6-a. A fost arestata si anchetata la Militie. Cel de al doilea copil, Gheorghe, nascut in temnita, avea numai doi ani si jumătate cand i-a fost impuscat tatal.

Dar rezistenta anticomunista din Drago-miresti nu a fost inabusita definitiv. Eveni-men-tele din Decembrie 1989 au fost pre-vestite oarecum, cu doi ani inainte, de un grup de tineri, care i-au organizat o inmormantare simbolica lui Ceausescu.

Printre partizanii Maramuresului s-a aflat si «haiducul» Vasile Blidaru, care din cauza unui conflict cu gestionarul cooperativei din sat a fost parat ca «dusman al poporului». A fost arestat, dar a evadat. Pentru a-l sili sa se predea, securitatea i-a torturat si amenintat familia. A reusit sa fuga din tara, dar a revenit in 1956, iar in vinerea de Rusalii a anului 1958 a fost ucis miseleste.

Sotia fusese obligata sa divorteze de el, dar a fost condamната la 10 ani de temnita grea, pentru ca i-a fost sotie.

Un alt partizan razlet a fost Alexa Bel, nascut in satul Cufoaia si poreclit “Diacul”.

Inaintea celui de-al doilea razboi mondial a fost primar. Ulterior, a fost condamnat la un an de inchisoare corectionala pentru raspandirea de stiri false, deoarece alarma satenii ca “vin americanii”.

Alaturi de aceste grupuri au fost numerosi tineri, elevi de liceu de la Dragos Voda, incarcerati in primul lot de detinuti politici de la Inchisoarea Sighet, o mana de tineri de la Liceul Gheorghe Sincai, un grup de elevi ai scolii de subingineri din Baia Mare, tarani, preoti, intelectuali, profesori. Toti s-au ridicat, cu pretul vietii, al tineretii si al familiei, impotriva regimului. Toti au suferit ani grei de puscarie si multi nu s-au mai intors din detentie. Niciunul insa nu a fost cu adevarat invins de regim.

Sursa: [Gazeta de Maramures](#)